

CRONICA ACTIVITĂȚII SECȚIEI DE ISTORIE PE ANUL 1984

de ELENA ARTIMOM

Astăzi, mai mult ca oricând, muzeul în general și muzeul de istorie în special, are menirea de a contribui printr-o cercetare sistematică la îmbogățirea patrimoniului cultural în toate domeniile (istorie, artă, șt. naturii, etnografie, literatură) și pentru toate perioadele istorice, în așa fel încât zestrea noastră muzeistică să sporească de la an la an, iar prin materialele pe care le descoperim să demonstrăm statornicia și continuitatea neîntreruptă a poporului român în spațiul carpato-danubiano-pontic.

Totodată, slujitorilor muzeelor le revine importanta misiune de a desfășura o bogată și multiplă activitate științifică și cultural-educativă, ce are drept scop valorificarea, prin intermediul diverselor forme de manifestare culturală, (expuneri, mese rotunde, expoziții, simpozioane, concursuri gen „cine știe câștigă” etc.) a patrimoniului muzeistic, precum și dezvoltarea dragostei tinerei generații pentru trecutul glorios de luptă al poporului nostru, pentru realizările înfăptuite în anii construcției socialiste.

Pornind de la aceste coordonate, colectivul secției de istorie a urmărit și în anul 1984 să-și orienteze activitatea în scopul continuării cercetărilor arheologice și de arhivă privind descoperirea de noi materiale, care să îmbogățească patrimoniul local, materiale ce demonstrează totodată vechimea neîntreruptă și pe aceste meleaguri și unitatea culturală pe întreg teritoriul vechii Dacii.

În acest sens, au continuat cercetările arheologice în așezările de la : Răcățău-Bacău (geto-daci — V. Căpitanu), Dămieniști-Bacău (daco-carpi — I. Mitrea), Ștefan cel Mare-Bacău (sec. VI—VII — I. Mitrea), Izvoare-Bahna-Nemț (sec. VI—VII și sec. VIII—IX e.n. — I. Mitrea), Bacău-Curtea Domnească (sec. XV — Al. Artimon) și Tg. Trotuș-Bacău (sec. XIV—XVII — Al. Artimon). Cei trei arheologi au urmărit cu deosebit interes descoperirea de noi materiale, ce contribuie la creșterea numerică a patrimoniului local.

Rod al unei asidue și sistematice cercetări efectuate de câțiva ani la Bacău-Curtea Domnească, de către arheologul Al. Artimon, este și deosebit de interesanta descoperire din vara anului 1984 când au fost scoase la iveală, în partea de SE a curții, fundațiile turnului de pază a acestui edificiu domnesc. Cercetările întreprinse au dovedit că această construcție

a fost ridicată în a doua jumătate a secolului al XV-lea și a dăinuit pînă în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Pentru perioadele de istorie modernă și contemporană s-a urmărit studierea materialului bibliografic necesar întoarcerii temelor de cercetare cuprinse în planul muzeului.

De asemenea imortalizarea pe peliculă fotografică a etapelor de transformare socialistă a județului Bacău într-o localitate din ce în ce mai înfloritoare, constituie o preocupare permanentă a muzeografilor băcăuani.

Cum este și firesc, latura de cercetare științifică se împletește armonios cu cea de evidențiere și valorificare a patrimoniului muzeal. Este cazul să menționăm că în anul 1984, ca urmare a unei migăloase, dar și entuziaste munci, desfășurate de către colectivul de la restaurare, îndrumat îndeaproape de către arheologi, au fost restaurate un număr de 430 piese. Zestrea patrimoniului nostru a crescut în anul la care ne referim cu 750 piese, provenite din descoperiri arheologice și donații.

Multitudinea informațiilor adunate în urma cercetărilor arheologice, a celor din arhive sau din lucrări de specialitate au fost transmise cu prilejul diferitelor reuniuni științifice organizate la nivelul județului Bacău sau în alte instituții de profil din țară, precum și în cadrul conferințelor, simpozioanelor și expozițiilor temporare.

Parte din rezultatele obținute de muzeografii băcăuani au fost prezentate în cadrul sesiunilor ce s-au desfășurat în unele localități din țară, după cum urmează :

1. La cea de-a XVIII-a sesiune de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice din anul 1983, desfășurată între 16—27 martie 1984 la Alba Iulia, au fost prezentate următoarele comunicări : *Cetatea dacică de la Răcătău, jud. Bacău* — V. Căpitanu ; *Necropola daco-carpică tîrzie de la Dămienestî, jud. Bacău* — I. Mitrea, *Așezarea de la Izvoare - Bahna, jud. Neamț (sec. VI—VII și VIII—IX e.n.)* — I. Mitrea și *Complexul medieval de la Tg. Trotuș, jud. Bacău (sec. XIV—XVII)* — Al. Artimon.

2) La Tecuci, în zilele de 7—8 iunie 1984, a avut loc sesiunea prilejuită de aniversarea a 50 de ani de la înființarea muzeului, la care arheologul I. Mitrea a prezentat comunicarea *Noi date arheologice privind prezența unor elemente și influențe de factură bizantină în Moldova, din epoca încheierii etnogenezei românilor*.

3) În perioada 26—28 noiembrie la Constanța s-au desfășurat lucrările sesiunii „Pontica 84. Cercetări arheologice și istorice recente în spațiul carpato-danubiano-pontic” — la care au participat arheologii I. Mitrea cu comunicarea : *Un complex funerar descoperit în necropola daco-carpică de la Dămienestî-Bacău* și V. Căpitanu cu comunicarea : *Apariția și răspîndirea pieptenilor din corn, în culturile dacilor liberi* (în colaborare cu N. Mirițoiu).

4) Omagiind Congresul al XIII-lea al P.C.R., muzeul din Botoșani a organizat în perioada 29—30 noiembrie 1984 sesiunea „Botoșani — permanențe istorice : Județul Botoșani — străvechi pămînt românesc, vatră de locuire continuă”. La această manifestare au prezentat comu-

nicări muzeografii Al. Artimon — *Date istorice și arheologice privind orașele din sud-vestul Moldovei în sec. XIV—XVII*; El. Artimon — *Unirea — oglindă în medalii și piese decorative* și L. Antohi — *Presa băcăuană despre aportul maselor populare la realizarea obiectivelor revoluției democrat-populare 1944—1947*.

5) În zilele de 14—15 decembrie 1984, la Focșani s-au desfășurat lucrările sesiunii, „Vrancea — străveche vatră de civilizație românească angajată plenar în realizarea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al P.C.R. — pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate”, la care din partea muzeului de istorie din Bacău au prezentat comunicări muzeografii: I. Mitrea — *Noi descoperiri arheologice privind civilizația daco-carpică*, Al. Artimon — *Noi contribuții privind istoria Adjăduului* și El. Artimon — *Valorificarea patrimoniului muzeistic prin expoziții itinerante și temporare*.

La nivelul municipiului și județului Bacău, colectivul secției de istorie a organizat, s-au a participat alături de alți factori educaționali, la manifestări dedicate aniversării a 115 de ani de la unirea Moldovei cu Muntenia; 45 de ani de la marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la 1 mai 1939 și 40 de ani de la crearea Frontului Unic Muncitoresc; 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, 200 de ani de la marea răscoală condusă de Horea, Cloșca și Crișan, și la alte momente deosebite din istoria poporului nostru, precum și împlinirii celui de al XIII-lea Congres al P.C.R.

Între multiplele activități organizate în cinstea zilei de 24 ianuarie 1859, amintim și simpozionul organizat de muzeu împreună cu alți factori educaționali, în ziua de 17 ianuarie 1984, la Cabinetul județean pentru activitatea ideologică și politico-educativă, simpozion la care și-au adus contribuția Ion Mitrea și Elena Artimon, cu următoarele intervenții *Lupta pentru făurirea statului național unitar și independent român, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu și Formarea statului național român modern, moment de epocală importanță în istoria poporului nostru*.

Aceluiași eveniment i-au fost consacrate simpozioanele organizate la Biblioteca județeană, Spitalul județean, C.C.H. „Letea”, I.P.E.P., Institutul de învățămînt superior, unde au conferențiat V. Florea, Al. Artimon, I. Mitrea, El. Artimon și V. Căpitanu).

Împlinirii a 45 de ani de la marea demonstrație antifascistă și antiimperialistă de la 1 mai 1939 și 40 de ani de la crearea Frontului Unic Muncitoresc i-au fost consacrate simpozioane organizate la clubul „1 mai” din Comănești (El. Artimon, L. Antohi), casa de cultură din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej (C. Eminovici și V. Momanu) Casa de cultură din Buhuși (V. Florea și Al. Artimon), casa de cultură Bacău (I. Mitrea și L. Antohi), Banca Națională, Institutul de învățămînt superior, Liceul G. Bacovia (V. Florea și I. Mitrea)

Omagiind eroismul dorobanților din 1877, muzeografii băcăuani au evocat actele de eroism ale acestora, în cadrul conferințelor și simpoziunilor organizate la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor din județul Bacău (El. Artimon, V. Florea, I. Mitrea, Al. Artimon și V. Căpitanu). Evenimentului de la 9 mai i-a fost dedicată și manifestarea „Omagiu eroilor” de la Tg. Ocna, unde I. Mitrea și L. Antohi au prezentat intervențiile : *Lupta poporului român pentru unitate și independență în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu și Lupta maselor populare de pe Valea Trotoșului pentru realizarea obiectivelor revoluției democrat-populare 1944—1947*. Aniversarea a patru decenii de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, a prilejuit organizarea a numeroase activități ce s-au desfășurat la nivelul întregului județ. Astfel, au fost susținute expuneri, conferințe și simpozioane la Comănești, Moinești, Buhuși, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Bacău, Buhoci, Dămieniști, Tg. Troțuș, M-reșca Cașin, Horgești, Răcăciuni, Roșiori, Pincești, Traian, Bijghir etc. cu aportul tuturor muzeografilor secției de istorie.

În zilele de 14-15 august 1984, alături de alți factori educaționali, secția de istorie a contribuit la organizarea, la Bacău, a simpozionului „23 august 1944—1984. Aniversarea victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a României. Județul Bacău prezent și viitor”, în cadrul căruia au fost susținute următoarele comunicări : *Activitatea P.C.R. pentru realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare în anii 1933—1944* (L. Antohi) ; *P.C.R. — forța cea mai activă mobilizatoare a maselor în lupta de rezistență antifascistă* (El. Artimon) ; *Acțiuni militare pe teritoriul județului Bacău, desfășurate în timpul revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă din august 1944* (V. Florea) și *Actul istoric de la 23 August 1944 — expresie a consensului național, a intereselor fundamentale ale poporului român* (I. Mitrea).

Între momentele aniversative ale anului 1984 se numără și împlinirea a 200 de ani de la răscoala din 1784, condusă de Horea, Cloșca și Crișan, eveniment ce a fost subliniat și în cadrul simpoziunilor organizate la casa de cultură din Buhuși (El. Artimon și V. Florea) Casa de cultură Bacău (El. Artimon și Al. Artimon) și Casa personalului didactic Bacău (I. Mitrea și El. Artimon).

Luna noiembrie a anului 1984 a marcat un eveniment deosebit de însemnat pentru poporul nostru — Congresul al XIII-lea al P.C.R. eveniment ce a fost evidențiat prin numeroase și variate activități consemnate sub genericul „*Congresul al XIII-lea al P.C.R. — etapă importantă pe drumul edificării socialismului și comunismului în România*” (Al. Artimon, V. Florea, I. Mitrea, C. Eminovici, V. Momanu).

Trebuie să menționăm că în afara temelor enumerate, în perioada aprilie-decembrie 1984 au mai fost prezentate intervenții pe teme diverse din istoria patriei noastre, în cadrul sesiunilor științifice ale cadrelor didactice și elevilor de la liceul I. Av., Industrial nr. 1, Liceul

de chimie din Bacău (I. Mitrea), Liceul industrial Buhuși (Al. Artimon și V. Florea) și Liceul de chimie din P. Neamț (I. Mitrea).

De asemenea de o largă audiență s-au bucurat și intervențiile pe teme: *Ideea de republică la români* (El. Artimon, Al. Artimon), *Ecoul internațional al proclamării R. P. Române* (I. Mitrea) și *Județul Bacău la cea de-a 37-a aniversare a R. P. Române* (V. Florea) susținute la Întreprinderile Proletarul, Confecția, Partizanul, I.J.M. și Școala de partid.

Demn de semnalat este faptul că, în cinstea marilor evenimente aniversative ale anului 1984 au fost organizate și expozițiile : *125 de ani de la formarea statului național modern român prin unirea Moldovei cu Muntenia* și *40 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944*, ce au avut o largă audiență la public. În afara acestor expoziții aniversative mai amintim, organizarea în 1984 și a expoziției *Formarea poporului român. Autohtonie-romanitate-continuitate și unitate*.

★

O formă deosebit de importantă și totodată antrenantă în ceea ce privește cunoașterea trecutului patriei noastre o constituie organizarea concursurilor gen „cine știe ciștigă”.

Astfel, în 1984 specialiști ai secției de istorie, în colaborare cu Comitetul municipal și județean al U.T.C. au organizat concursuri pe teme *Unirea Națiunea a făcut-o, Monumente ale construcției socialismului* (El. Artimon) și *Crăișorul Horea* (Al. Artimon), ce au antrenat un mare număr de concurenți, dornici de a afla cât mai multe despre trecutul și prezentul patriei noastre. Aceste forme de valorificare a trecutului nostru au o mare audiență în rindurile unui public numeros și divers ca pregătire.

★

Ca o încununare firească a unei perioade de cercetări sistematice, publicarea rezultatelor, în cadrul unor reviste de specialitate, a fost realizată în 1984, și de unii specialiști ai secției de istorie. Rezultatele respective au fost publicate în paginile revistei muzeului nostru, după cum urmează

— *Aspecte militare pe teritoriul județului Bacău la începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, declanșată la 23 August 1944*, în *Carpica*, XVI, 1984, p. 17-22 (V. Florea).

— *Milenii de locuire în vatra orașului Bacău și împrejurimilor, pînă la prima atestare documentară a localității*, în *Carpica*, XVI, 1984, p. 23-50 (I. Mitrea).

— *O spadă de fier de tip akinakes descoperită la Găiceana, jud. Bacău*, în *Carpica*, XVI, 1984, p. 51-54 (V. Căpitanu).

— *Fibule de tip Latène descoperite în așezarea de tip „davă” de la Răcătău, com. Horgești, jud. Bacău*, în *Carpica*, XVI, 1984, p. 61-84 (V. Căpitanu).

— *Unele considerații privind originea, cronologia și semnificația etno-culturală a cuțitelor cu volute descoperite pe teritoriul României*, în *Carpica* XVI, 1984, p. 85-94 (I. Mitrea).

— *Noi contribuții arheologice privind istoria așezării urbane de la Troțuș*, în *Carpica*, 1984, p. 101-126 (Al. Artimon).

— *Cronica activității secției de istorie pe anul 1983*, în *Carpica* XVI, 1984, p. 229-234 (El. Artimon).

La acestea se adaugă și un nr. de 7 (șapte) articole de istorie publicate de El. Artimon, V. Florea, Al. Artimon și I. Mitrea în revista de cultură „Ateneu” și ziarul „Steagul Roșu”.